

EU VALUES

JOINING THE EU

ВСТУП ДО ЄС

для професійного розвитку вчителів
закладів загальної середньої освіти

Co-funded by
the European Union

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

МАТЕРІАЛИ

до занять з курсу

«JOINING THE EU/ ВСТУП ДО ЄС»

для професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти

Луцьк – 2023

Матеріали до занять з курсу «Joining the EU/ Вступ до ЄС» для професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти / Волинський національний університет імені Лесі Українки; уклад. М.В. Сидорук, А.Л. Данильчук, А.М. Демчук. – Луцьк, 2023. – 20 с.

Укладачі : к.е.н. М.В. Сидорук, к.філол.н. А.Л. Данильчук, к.ю.н. А.М. Демчук

Рецензент: д.е.н., проф. А.О. Бояр

Курс «**Joining the EU/ Вступ до ЄС**» реалізується у межах програми Еразмус+ проєкту Жана Моне «Європейські цінності в контексті політики держави-кандидата на вступ до ЄС / European values in the context of the candidate state policy (**EUValues**)» (грантова угода №101126612). Проєкт охоплює широке коло бенефіціарів, промуючи діалог між різними цільовими групами, відповідальними за інтеграцію України до європейського економічного, освітнього та дослідницького простору. Основна мета проєкту – сприяти поширенню цінностей і стандартів Європейського Союзу в Україні, долаючи прогаліни та демонструючи приклад іншим демократіям світу. Проєкт покликаний сприяти чіткому усвідомленню основних цінностей Співтовариства та створити комфортне середовище задля кращого розуміння процесів інтеграції та формування активної проєвропейської молоді.

Методичні рекомендації призначені для професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти.

© Сидорук М.В., Данильчук А.Л., Демчук А.М., 2023

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023

ЗМІСТ

КОМАНДА ПРОЄКТУ	4
ВСТУПНЕ СЛОВО.....	5
ЗМІСТ РОБОТИ КУРСУ	6
Модуль 1. Архітектура та спільні цілі Європейського Союзу	6
Модуль 2. Основоположні принципи та цінності Європейського Союзу	7
Модуль 3. Цілі та принципи зовнішньої політики ЄС	7
Модуль 4. Політика сусідства ЄС	8
Модуль 5. Політика розширення та процедура вступу до ЄС	9
Модуль 6. Вступ України до ЄС: основні виклики.....	11
Модуль 7: Вступ України до ЄС: важливі кроки на шляху реформування.....	12
КОРИСНІ РЕСУРСИ ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ.....	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЄС	16

КОМАНДА ПРОЄКТУ / EUVALUES MODULE STAFF

Марта Сидорук / Marta Sydoruk
Координатор проєкту / Jean Monnet Module Coordinator
Волинський національний університет імені Лесі Українки /
Lesya Ukrainka Volyn National University
marta.sydoruk@vnu.edu.ua

Кандидат економічних наук, аналітик консолідованої інформації бюро ректора, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами, доцент кафедри прикладної лінгвістики.

Анна Данильчук / Anna Danylchuk
Викладач, тренер проєкту / Jean Monnet Module Teaching Staff
Member
Волинський національний університет імені Лесі Українки /
Lesya Ukrainka Volyn National University
danylchuk@vnu.edu.ua

Кандидат філологічних наук, докторант кафедри прикладної лінгвістики.

Антон Демчук / Anton Demchuk
Викладач, тренер проєкту / Jean Monnet Module Teaching Staff
Member
Волинський національний університет імені Лесі Українки /
Lesya Ukrainka Volyn National University
demchuk.anton@vnu.edu.ua

Кандидат юридичних наук, декан юридичного факультету.

“Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA), under the powers delegated by the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them”.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Через чотири місяці після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Європейський Союз (ЄС) продемонстрував свою позицію щодо України, надавши статус кандидата. Сьогодні Україна може розраховувати на загальну підтримку щодо економічної, військової, соціальної та фінансової стійкості з боку ЄС задля подальших реформ, необхідних для України як країни-кандидата на членство у Європейському Союзі. Це рішення є історичним моментом для обох сторін – ЄС і українського народу. З точки зору Співтовариства, статус кандидата – це спосіб «прив'язати» країну до шляху реформ і визначити її геополітичну дорожню карту. Для України, яка межує з росією, це також спосіб «вжити» як вільній і демократичній державі, що захищає не лише своє існування, а й спільне європейське майбутнє. У відповіді Європейського Союзу щодо статусу кандидата для України було чітко зазначено її європейське майбутнє та наголошено на особливому ставленні до інституалізації політичного діалогу та виконання умов членства. Це – потужний сигнал, який знаменує продовження глибоких трансформацій та подальшу інтеграцію України до Європейського простору. Він декларує вектор руху та перспективу місця України у Співтоваристві. І для цього потрібен порядок денний, який покращить внутрішні можливості України щодо взаємодії зі структурами ЄС, приймаючи спільні цінності, принципи безпеки й стабільності. Крім того, зміцнення розуміння громадянами чим є Європейський Союз має вирішальне значення для майбутнього України у європейській сім'ї.

Дотримання фундаментальних цінностей є однією з умов членства в ЄС, передбачені Договором про Європейський Союз. Саме тому, наш курс має на меті підвищити обізнаність зацікавлених сторін щодо ключових європейських цінностей та принципів; продемонструвати зв'язок між процесом інтеграції, вступом та новою європейською ідентичністю; вдосконалити навички критичного ставлення і глобального мислення, відкритість, креативність, розсудливість і, як наслідок, перетворити слухачів курсу на активних громадян, прихильників основних демократичних перетворень. Проєкт надасть змогу вчителям як наставникам молодого покоління, підтримувати поширення цінностей і стандартів ЄС в Україні, демонструючи молодому поколінню переваги євроінтеграційного виміру.

Марта Сидорук

Координатор проєкту EUValues

ЗМІСТ РОБОТИ КУРСУ

Матеріал курсу структурований та складається з 7 тематичних блоків.

Модуль 1. Архітектура та спільні цілі Європейського Союзу

Створення Європейського Союзу (*англ. European Union – EU*) було історичним зусиллям, що виникло на тлі руйнувань Другої світової війни та бажанням сприяти мирному співіснуванню та економічній співпраці серед європейських країн. Передумовою створення ЄС була Європейська спільнота вугілля і сталі – ЄСВС (*англ. European Coal and Steel Community – ECSC*), заснована в 1951 р. підписанням Паризького договору між Бельгією, Францією, Італією, Люксембургом, Нідерландами та Західною Німеччиною. Діяльність Спільноти була спрямована на інтеграцію ключових ресурсів – вугільної та сталевих промисловості цих країн під керівництвом спільної «наднаціональної» структури, ефективно закладаючи основи для економічної співпраці. Беручи до уваги успішне існування ЄСВС, у 1957 р. був підписаний Римський договір, який заклав підвалини Європейського економічного співтовариства – ЄЕС (*англ. European Economic Community – EEC*) та Європейського співтовариства з атомної енергії – Євратом (*англ. European Atomic Energy Community – Euratom*). Ці об'єднання мали на меті створити спільний ринок та митний союз і сприяти мирному використанню атомної енергетики серед членів спільноти.

Протягом наступних десятиліть Європейський Союз перетворився на політичний та економічний союз, а підписання Маастрихтського договору в 1992 р. лише законодавчо закріпило десятилітні зусилля, відображаючи зобов'язання до європейської інтеграції шляхом підтримки спільних цілей та цінностей, спільної зовнішньої політики та політики безпеки й співпраці. Більше того, договір заклав основу для Економічного та валютного союзу – ЕВС (*англ. Economic and Monetary Union – EMU*), що призвело до запровадження у 1999 р. єдиної валюти євро. Пізніше, ЄС продовжить розширювати свої кордони, вітаючи серед членів нові країни Східної Європи, та глибше інтегруватися у межах договорів, зокрема, такого як Лісабонський договір 2007 р. Сьогодні Європейський Союз є синтезом колективних зусиль його членів в подоланні історичних розбіжностей та розбудові згуртованої Європи.

Європейський Союз – це унікальне партнерство 27 європейських країн, що об'єднані не лише спільними цінностями та символами, але й узгодженими цілями, якими керується робота Співтовариства в цілому. Саме тому, при ухваленні рішень лідери ЄС зосереджуються на наступних восьми цілях, які об'єднують усіх учасників Спільноти:

1. Економічний та валютний союз.
2. Повага до європейських мов та культур.
3. Солідарність країн ЄС.
4. Науково-технічний прогрес.
5. Соціальна інтеграція та рівність.
6. Міцні та стійкі європейські економіки.
7. Свобода, безпека та правосуддя.
8. Мир, просування цінностей ЄС та добробут кожного.

Ці цілі виступають як орієнтири для всіх членів Європейського Союзу і визначають загальний напрямок його діяльності, спрямований на досягнення благополуччя та процвітання усіх громадян.

Модуль 2. Основоположні принципи та цінності Європейського Союзу

Європейський Союз ґрунтується на наборі основоположних принципів та цінностей, які становлять тзв. «незворотню точку» його існування. З часу свого заснування ЄС прагне сприяти миру, стабільності та процвітання як в середині, так і поза своїми межами. В центрі цієї місії стоїть принцип демократії, де рішення приймаються через прозорі та відповідальні інституції, що сприяють участі та представництву інтересів громадян. Крім того, ЄС підтримує принцип правової держави, забезпечуючи рівне та справедливе застосування законів. Ця відданість демократичним принципам лежить в основі зусиль ЄС сприяти суспільству, що ґрунтується на наступних шести ключових цінностях:

- повага до людської гідності;
- свобода;
- демократія;
- рівність;
- верховенство права;
- повага до прав людини, зокрема прав меншин.

Крім демократії та засад правової держави, Європейський Союз базується на цінностях поваги до прав людини, свободи та солідарності. Права людини вважаються невід'ємними та закріплені у правовому фреймворку ЄС, виступаючи як основний принцип у його внутрішній та зовнішній політиці. Свобода, яка охоплює як індивідуальні свободи, так і економічні, підтримується для того, щоб дозволити особам активно брати участь та внести свій внесок у розвиток суспільства. Солідарність – наголошує на співпраці та підтримці між членами для подолання спільних викликів та бар'єрів. Разом ці фундаментальні принципи та цінності визначають сутність Європейського Союзу, керуючи його діями та політикою на шляху до більш інклюзивної, процвітаючої та справедливої Європи.

Модуль 3. Цілі та принципи зовнішньої політики ЄС

Цілі та принципи зовнішньої політики Європейського Союзу мають багатогранний характер і спрямовані на сприяння інтересам, цінностям та впливу ЄС на світовій арені. Одна з основних цілей – забезпечення миру, стабільності та безпеки у сусідніх регіонах та за їх межами. ЄС прагне запобігати конфліктам, вирішувати наявні суперечності та сприяти процесам відновлення після конфліктів за допомогою дипломатичних переговорів, медіації та миротворчих ініціатив.

Крім того, ЄС покладає свою місію в сприянні демократії, правам людини та правовій державі на всіх рівнях. Він прагне підтримувати демократичні переходи, зміцнювати демократичні інституції та втілювати фундаментальні свободи у країнах-партнерах. Зовнішня політика Співтовариства також акцентує на важливості належного управління, відповідальності та захисті прав меншин та маргіналізованих груп як важливих елементів стабільних і процвітаючих суспільств.

Економічне процвітання та сталий розвиток є невід'ємними складовими зовнішньої політики ЄС. Співтовариство прагне сприяти економічному зростанню, створенню робочих місць та зменшенню бідності в країнах-партнерах за допомогою торгових угод, розвиткової допомоги та ініціатив інвестування. Більше того, ЄС підтримує екологічну сталість, бореться зі зміною клімату

та впроваджує Цілі сталого розвитку ООН для розв'язання глобальних викликів.

Модуль 4. Політика сусідства ЄС

Політика сусідства Європейського Союзу є важливою складовою його зовнішньої діяльності та спрямована на розвиток й підтримку стабільності, процвітання та реформ у країнах, що оточують ЄС. Основна мета політики сусідства полягає в підтримці демократії, прав людини, економічного розвитку та реформування у сусідніх країнах для підвищення їхнього рівня життя та поглиблення співпраці з ЄС.

Політика сусідства реалізується через низку інструментів, що в свою чергу поділяються на політичні, такі як угоди про асоціацію, плани дій, програми допомоги та механізми співпраці, що сприяють зближенню сусідніх країн з ЄС у різних сферах, включаючи торгівлю, енергетику, транспорт, освіту та культуру, та фінансові. Разом з тим, політика сусідства є інструментом удосконалення геополітичного оточення ЄС та забезпечення його безпеки та процвітання.

Україна є важливим партнером для Європейського Союзу у межах політики сусідства. Співпраця між Україною та ЄС відіграє ключову роль у зміцненні стабільності, процвітання та реформ у східній частині Європи. Європейський Союз активно підтримує Україну в її прагненні до політичних та економічних реформ, сприяючи розвитку демократії, прав людини, правової держави та ринкової економіки в країні.

Однією з ключових ініціатив є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка надає рамки для глибокої та всебічної співпраці в різних сферах, включаючи політичний діалог, економічне партнерство та зближення нормативно-правових актів. Крім того, Україна бере участь у програмі східного партнерства ЄС, яка спрямована на сприяння політичних асоціацій та економічних інтеграцій з країнами східного партнерства, в тому числі з метою розширення торгівлі, залучення інвестицій та підвищення рівня життя громадян. Таким чином, співпраця між Україною та ЄС у рамках політики сусідства є важливим елементом європейської зовнішньої політики, спрямованим на сприяння стабільності та розвитку в регіоні.

Для України Європейський Союз використовує кілька фінансових інструментів у рамках своєї Політики сусідства для підтримки розвитку країни, проведення реформ та забезпечення стабільності. Ці фінансові інструменти спрямовані на вирішення конкретних викликів та на підтримку співпраці між ЄС та Україною. Деякі з ключових фінансових інструментів, що використовуються для України, включають:

- Європейський інструмент сусідства (*англ. European Neighbourhood Instrument – ENI*): надає значну фінансову допомогу Україні для підтримки її реформ, економічного розвитку та наближення до стандартів ЄС. Цей інструмент спрямований на зміцнення демократичного управління, підвищення верховенства права, підтримку економічного зростання та покращення соціальної інфраструктури в Україні.

- Макрофінансова допомога: є фінансовим інструментом, через який ЄС надає позики або гранти партнерським країнам, які мають зовнішні потреби в фінансуванні. Україна є отримувачем макрофінансової допомоги від ЄС для допомоги стабілізації своєї економіки, проведення структурних реформ та вирішення проблем з платіжним балансом.

- Фінансування Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) та Європейського банку

реконструкції та розвитку (ЄБРР): Україна має можливість отримати фінансування від ЄІБ та ЄБРР для проектів з інфраструктури, розвитку приватного сектору та сталого економічного зростання. Ці фінансові інституції надають позики, кредити та технічну допомогу для підтримки інвестицій у сектори, такі як транспорт, енергетика та малі та середні підприємства (МСП).

- Технічна допомога та підвищення потенціалу: ЄС надає технічну допомогу та підтримку розвитку потенціалу України через різні програми та ініціативи. Серед них ініціативи, спрямовані на зміцнення державного управління, покращення регуляторних рамок, поліпшення торгівлі та підтримку сталого розвитку.

- Підтримка громадянського суспільства: ЄС також виділяє кошти для підтримки організацій громадянського суспільства в Україні через Європейський інструмент з питань демократії та прав людини – ЄІДПЛ (*англ. European Instrument for Democracy and Human Rights – EIDHR*) та інші програми. Ця підтримка спрямована на зміцнення ролі громадянського суспільства у підтримці демократії, прав людини та належного управління в Україні.

Модуль 5. Політика розширення та процедура вступу до ЄС

Політика розширення (*англ. Enlargement policy*) Європейського Союзу є рамковим механізмом, за допомогою якого країни, які поділяють цінності ЄС і відповідають певним визначеним критеріям, можуть стати членами ЄС. Політика розширення ЄС також передбачає регулярну комунікацію, співпрацю та підтримку країн-кандидатів через різні інструменти, такі як допомога в реформах, економічна та фінансова допомога, а також політичний діалог. Країни, які досягають успіху у необхідних реформах і виконують критерії членства, можуть бути прийняті до ЄС за умови одностайної підтримки всіма державами-членами ЄС шляхом ратифікації Договору про приєднання.

Україна висловила свої амбіції щодо наближення до ЄС в контексті потенційного членства, і ЄС визнав перспективу України у європейському просторі, надавши статус кандидата на членство до Європейського Союзу. Політика розширення ЄС щодо України включає підтримку демократичних реформ, економічного розвитку та наближення до стандартів і правил ЄС. Вона передбачає різні форми співпраці та допомоги, спрямовані на зміцнення інституцій України, підвищення верховенства права, просування доброго управління та сприяння економічному зростанню та соціальному прогресу.

Країни, що виявляють бажання приєднатися до ЄС, повинні відповідати певним критеріям, які встановлені Копенгагенськими критеріями, такими як стабільність інституцій, економічна можливість асимілювати законодавство ЄС, та здатність виконувати зобов'язання щодо членства.

Політика розширення ЄС передбачає взаємну вигоду як для країн-кандидатів, так і для самого ЄС. Вона сприяє стабільності, мирному співіснуванню та розвитку у всій Європі, а також зміцнює європейську ідентичність та забезпечує більш ефективне вирішення спільних викликів, таких як економічний розвиток, боротьба зі зміною клімату та міграційні процеси. Кожний кандидат на членство проходить через індивідуальний процес інтеграції, який може включати економічні, політичні та соціокультурні реформи.

І хоча процедура вступу може бути складною і тривалою, країна має відповідати тзв. «критеріям вступу». Дані критерії, були схвалені на засіданні Європейської Ради у червні 1993 р. і відповідно узагальнені під назвою «Копенгагенські критерії» за чотирма основними категоріями:

- Політичні критерії: Країна-кандидат повинна мати стабільні демократичні інституції, забезпечувати правовий порядок, дотримуватися прав людини та захищати меншини.

- Економічні критерії: Країна-кандидат повинна мати функціонуючу ринкову економіку, здатність конкурувати на внутрішньому ринку ЄС та здійснювати економічну адаптацію в рамках однорідного європейського ринку.

- Критерії спроможності виконання: Країна-кандидат повинна бути здатною впроваджувати та дотримуватися законодавства та політики ЄС, включаючи їх здатність асимілювати адміністративні, економічні та інші норми ЄС.

- Критерії прийняття ЄС-спільноти: Країна-кандидат повинна згодитися з цілями ЄС, зобов'язатися дотримуватися його цінностей і прийняти зобов'язання передати частину свого національного законодавства на рівень ЄС.

Копенгагенські критерії, які служать основою для оцінки готовності країни до вступу до ЄС, можна оцінити за допомогою різних індексів та показників. Ось деякі ключові індекси, які можуть допомогти виміряти відповідність Копенгагенським критеріям:

1. Індекс демократії (*англ. Democracy Index*): індекс, опрацьовує британський аналітичний центр (*англ. the Economist Intelligence Unit – EIU*), згідно якого оцінює стан демократії у країнах світу за такими факторами, як виборчий процес і плюралізм, громадянські свободи, функціонування уряду, політична участь та політична культура. Країни, які мають намір вступити до ЄС, повинні продемонструвати міцне зобов'язання демократичним принципам, які викладені в Копенгагенських критеріях.

2. Індекс верховенства права (*англ. Rule of Law Index*): індекс, розроблений незалежною неприбутковою організацією під назвою «Проект світової юстиції» (*англ. World Justice Project – WJP*). Даний індекс вимірює, як правова держава сприймається та відчувається громадськістю в різних країнах. Він оцінює такі фактори, як відповідальність уряду, відсутність корупції, фундаментальні права, порядок і безпека, регулятивне забезпечення та цивільне правосуддя. Дотримання принципів правової держави є необхідним для відповідності політичним критеріям, викладеним в Копенгагенських критеріях.

3. Індекс сприйняття корупції (*англ. Corruption Perception Index*): Індекс, який річно публікує антикорупційна організація «Трансперенсі Інтернешнл» (*англ. Transparency International*), що ранжує країни за сприйнятих рівнів корупції в секторі державного управління. Країни, що прагнуть вступити до ЄС, повинні продемонструвати зобов'язання боротьби з корупцією та сприяння прозорості та відповідальності в управлінні, у відповідності до наголосу Копенгагенських критеріїв на правовій державі та належному управлінні.

4. Індекс людського розвитку (*англ. Human Development Index*): індекс, розроблений Програмою розвитку ООН (ПРООН), вимірює загальні досягнення країни у таких сферах як здоров'я, освіта та рівень життя. Хоча він непрямо пов'язаний з Копенгагенськими критеріями, високий показник даного індексу відображає прогрес у таких сферах, як права людини, соціальна

інклюзія та економічний розвиток, які є важливими для відповідності вимогам членства в ЄС.

5. Індекс свободи преси (*англ. Freedom House Index*): даний індекс досліджує неурядова американська організація «Freedom House», оцінюючи політичні права та громадянські свободи в усьому світі. Їхні оцінки можуть надати відомості про відповідність країни політичним критеріям викладеним в Копенгагенських критеріях.

Модуль 6. Вступ України до ЄС: основні виклики

Україна є невід'ємною частиною Європи, і українці сподіваються, що Євросоюз знайде відповідну відповідь на бажання України приєднатися. Україна платить занадто високу ціну за свою європейську мрію, занадто багато людей гинуть за свободу. Таким чином, у деяких українців виникає багато запитань щодо умов членства та подальші кроки щодо вступу – можливо, статус кандидата для України є «відповідь за сльози» або спеціальна «швидка» процедура. Крім того, більшість громадян не розуміють, що дотримання європейських цінностей є основною політичною умовою для членства держав у Європейському Союзі, а їх порушення може бути підставою для призупинення процесу вступу. Всупереч поширеній думці, ці цінності виражені не лише в розділах Договору про Європейський Союз. Вони також повинні застосовуватися в усіх внутрішніх, а також регіональних і зовнішніх політиках держав-кандидатів.

Саме тому, ми маємо сприяти чіткому розумінню дорожньої карти України на її європейському шляху. По-перше, статус кандидата для України – це консолідована відповідь ЄС на російську агресію. З іншого боку, це логічне продовження глибоких трансформацій та довгострокових реформ в Україні.

Процес приєднання України, як і будь-якої іншої країни, до Європейського Союзу включає наступні кроки:

- ✓ Подання заявки про приєднання: країна, яка бажає стати членом ЄС, подає офіційну заяву про свій намір приєднатися до Співтовариства. Це може бути результатом політичних рішень та консенсусу внутрішніх перетворень в країні.
- ✓ Передача заяви в офіс Європейської Комісії: Офіційна заява про приєднання передається до офісу Європейської Комісії, яка аналізує її та формує рекомендації щодо подальших дій.
- ✓ Отримання статусу кандидата: Після аналізу заяви країні може бути наданий статус кандидата на приєднання до ЄС. Це відкриває шлях до подальших переговорів та визначення умов приєднання.
- ✓ Проведення переговорів: Кандидат проводить переговори з ЄС щодо умов та обов'язків, пов'язаних з приєднанням. Це може включати гармонізацію законодавства, провадження реформ та інші заходи.
- ✓ Підписання Угоди про асоціацію: Перед вступом країна може укласти Угоду про асоціацію з ЄС, яка встановлює стратегічні зв'язки та співпрацю в різних сферах.
- ✓ Ратифікація парламентом: Після укладення Угоди про асоціацію іноді потрібно отримати згоду від власного парламенту країни.
- ✓ Проведення референдуму: Деякі країни можуть проводити референдум для

затвердження приєднання до ЄС, щоб отримати легітимну підтримку населення.

- ✓ Приєднання до ЄС: Після виконання всіх умов та проходження необхідних процедур країна може бути прийнята як повноправний член Європейського Союзу.

Модуль 7: Вступ України до ЄС: важливі кроки на шляху реформування

Статус кандидата не є гарантією членства в ЄС. Україна має пройти свій шлях реформ в умовах воєнного стану, тому виконання критеріїв приєднання є дійсно справжнім викликом українського суспільства. Але Україна не починає «з нуля». Багато зобов'язань вже виконано в рамках ініціативи Східного партнерства (*англ. Eastern Partnership*) та Угоди про Асоціацію (*англ. Association Agreement*), яка також є синергічною критеріям приєднання.

Набуття членства – це тривалий процес із складними процедурами. Статус кандидата можна порівняти з новою сторінкою у європейській книзі. У випадку з Україною – перший розділ міг би мати назву «7 позицій». Після аналізу відповідей на опитувальник під час саміту ЄС 23-24 червня 2022 р., Україна отримала визначальні орієнтири щодо забезпечення послідовності своєї політики реформування. «7 позицій» вказували на сфери майбутніх реформ задля збереження статусу кандидата та забезпечення членства у Спільноті:

- (1) реформа Конституційного суду;
- (2) продовження судової реформи;
- (3) антикорупція, включно з призначенням керівника САП;
- (4) боротьба з відмиванням коштів;
- (5) втілення антиолігархічного закону;
- (6) узгодження аудіовізуального законодавства з європейським;
- (7) зміна законодавства про нацменшини.

На перший погляд здається, що певні вимоги були висунуті заради демонстрування Україною швидкого прогресу. Інші, за словами експертів, покликані задовольнити інтереси певних держав-членів ЄС і гарантувати, що вони не блокуватимуть голосування щодо членства в майбутньому. Статус кандидата визначив не лише дорожню карту реформ, а й надав Україні фінансову підтримку вищезазначеним реформам.

Майбутня трансформація України базуватиметься на трьох «Р» (від *англ. Reforms-Resilience-Recovery*). На Конференції з відновлення України (*англ. Ukraine Recovery Conference*¹) в Лугано, зазначалося, що «українські досягнення та успішні реформи перед війною були вирішальними для нинішньої стійкості України. Так само, подальші реформи – це інструмент для успішного відновлення європейських прагнень України».

Вступ України до Європейського Союзу покликаний подолати наступні виклики, зокрема:

- *Політичні реформи*: Україна має здійснити значні політичні реформи для зміцнення демократичних інститутів, забезпечення верховенства права, боротьби з корупцією та покращення державного управління. Ці реформи мають важливе значення для приведення структур управління в Україні до стандартів і принципів ЄС.

¹ Більше інформації про конференцію доступно за посиланням: <https://www.urc-international.com/>

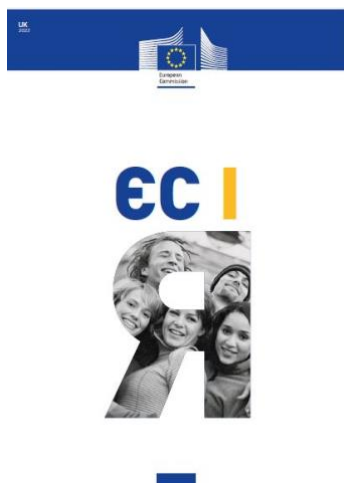
- *Економічна реструктуризація*: економіка України потребує масштабної реструктуризації для модернізації промисловості, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення відповідності нормам і стандартам ЄС. Це включає реформи в таких секторах, як енергетика, сільське господарство та інфраструктура, а також впровадження ефективної макроекономічної політики.

- *Права людини та верховенство права*: дотримання прав людини, захист прав меншин та забезпечення незалежності судової системи є ключовими викликами для України. Країні необхідно вирішити такі питання, як судова реформа, свобода ЗМІ та захист громадянських свобод, щоб відповідати вимогам ЄС у цих сферах.

- *Громадська думка та національна ідентичність*: подолання громадського скептицизму та виховання почуття європейської ідентичності серед українців є критичними викликами для процесу вступу.

Подолання цих викликів вимагатиме постійних зусиль як від України, так і від Європейського Союзу, а також конструктивної взаємодії з громадянським суспільством, бізнес-секторами та іншими зацікавленими сторонами. Успішне подолання цих перешкод прокладе шлях для остаточної інтеграції України в ЄС і сприятиме політичній стабільності, економічному розвитку та безпеці країни. А у випадку України, яка межує з Росією, це також спосіб «вижити» як демократичній державі, захищаючи не лише своє існування, але й також європейські цінності.

КОРИСНІ РЕСУРСИ ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ЄС і Я². Якщо тобі від 15 до 18 років і ти прагнеш дізнатися більше про Європейський Союз, то цей буклет саме для тебе. В ньому йдеться про те, як виник Європейський Союз (скорочено – «ЄС» або «Євросоюз»), про наші спільні цінності, про те, хто і чим займається в ЄС і як усе це стосується твого повсякденного життя. Ти також дізнаєшся, як ЄС долає серйозні виклики сьогодення, зокрема проблеми, пов'язані з кліматичними змінами, цифровим світом, напруженістю між регіонами і COVID-19. Те, що ЄС робить сьогодні, вплине на твоє майбутнє завтра. Публікація доступна 26 мовами.

Європейський Союз, яким ми його знаємо сьогодні, створювався протягом багатьох років. Ця робота постійно триває, і незабаром вже твоє покоління почне визначати його розвиток. Тож настав час сформулювати власну думку про ЄС. Цей буклет і наведені в ньому завдання допоможуть тобі в цьому: europa.eu/learning-corner/eu-me_en

До цього буклета було розроблено онлайн-вікторину. Це цікавий спосіб повернутися до деяких питань, які були розглянуті в цьому документі: europa.eu/!tY87Hn

Матеріали доступні за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1421c4c8-9e25-11ee-b164-01aa75ed71a1/language-uk/format-PDF/source-310672151>

Пізнаймо Європу³! Хоча ця брошура є доступною для всіх, її основна аудиторія – діти віком 12-15 років. У нас різне походження, і ми розмовляємо різними мовами, але європейський континент – це наш спільний дім. Країни працювали разом від самого початку Європейського Союзу (ЄС), щоб допомогти одна одній і забезпечити мирне співіснування всіх країн ЄС. Незабаром настане черга твого покоління взяти на себе цю відповідальність. Ви – майбутнє ЄС!

Отже, дізнаймося більше про ЄС разом. У перших чотирьох розділах ти дізнаєшся, що таке Європейський Союз, як його було створено, і як він впливає на ваше повсякденне життя. Ти зможеш прочитати цю брошуру розділ за розділом або вибрати розділи, які тебе найбільше цікавлять.

Коли ми будемо просуватися далі, тобі буде запропоновано взяти участь в обговореннях, наведених у кожному розділі, щоб перевірити себе і побачити, скільки ти дізнався нового. Ти знайдеш відповіді на завдання та вікторини в розділі 5. Дізнатися більше про ЄС тобі допоможуть додаткові джерела в розділі 6.

Матеріали доступні за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6b9b09cf-6d5e-11ee-9220-01aa75ed71a1/language-uk/format-PDF/source-310671947>

² За матеріалами сайту: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-and-me/uk/index.html>

³ За матеріалами сайту: <https://op.europa.eu/webpub/com/lets-explore-europe/uk/>

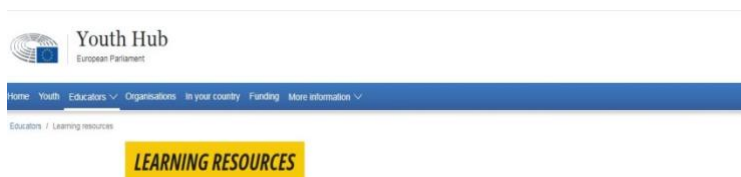
Додаткова інформація, вікторини та ігри, доступні на вебсайті «**Навчальний куточок**»/Learning Corner⁴.

Навчайтеся і грайте. Якщо ви учень початкової чи середньої школи, тут ви знайдете ігри, конкурси та зошити, які допоможуть вам дізнатися про ЄС весело, у класі чи вдома. Ви також можете дізнатися більше про навчання чи волонтерство за кордоном.

Навчайте та підключайтеся. Якщо ви вчитель і хочете допомогти своїм учням дізнатися про ЄС і його функціонування, це джерело навчальних матеріалів для всіх вікових груп. Окрім пошуку натхнення для планів уроків, ви також можете відкрити для себе можливості спілкування з іншими школами та вчителями по всьому ЄС.

«Навчальний куточок»/Learning Corner доступний усіма 24 офіційними мовами ЄС. Ви можете обрати бажану мову за допомогою селектора мови у верхній частині сторінки.

Матеріали доступні за посиланням: https://learning-corner.learning.europa.eu/index_en?prefLang=uk

Європейський парламент пропонує різні ресурси, які допоможуть вам наблизити Європу до ваших учнів в інтерактивний спосіб. На ресурсі «**Youth Hub**»⁵ ви знайдете активні уроки, тематичні модулі, педагогічні інструменти та аудіовізуальні матеріали для обговорення актуальних європейських тем, проведення дебатів і роботи зі своїми учнями в ігровій формі.

Для прикладу, навчальний посібник «Європейські вибори 2024» містить набір інструментів, що забезпечить легкий доступ до освітніх ресурсів, які допоможуть вам дати можливість молодим людям висловитися, висловити свою ідею чи поставити запитання щодо виборів до Європейського Союзу. Допоможіть принести демократію в клас!

Матеріали доступні за посиланням: <https://youth.europarl.europa.eu/educators/learning-resources.html>

⁴ За матеріалами сайту: https://learning-corner.learning.europa.eu/index_en?prefLang=uk

⁵ За матеріалами сайту: <https://youth.europarl.europa.eu/educators/learning-resources.html>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЄС

1. Європейський союз: Офіційний веб-сайт ЄС (www.europa.eu): на цьому веб-сайті можна знайти офіційну інформацію про історію, інституції, законодавство, політику та інші аспекти Європейського Союзу.
2. Представництво Європейської в Україні: офіційний веб-сайт (www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232): не забувайте відвідувати офіційну сторінку Представництва для того, щоб бути в курсі актуальних подій та взаємовідносин України та ЄС.
3. Матеріали Європейського Університету (*англ. European University Institute*): Європейський Університет у Флоренції (Італія) пропонує різноманітні ресурси, включаючи публікації, дослідження та онлайн-курси, що стосуються Європейського Союзу.
4. Видання «Європейська політика» (*англ. European Politics*) журналу «Європейська політична наука» (*англ. European Political Science Review*): цей журнал публікує статті та дослідження з різних аспектів політики Європейського Союзу.
5. Курси про Європейський Союз на платформах для онлайн-навчання, таких як *Coursera*, *edX* або *FutureLearn*: платформи пропонують безкоштовні та платні курси з різних аспектів Європейського Союзу, розроблені провідними університетами та експертами з цієї галузі.

Виробничо-практичне видання

МАТЕРІАЛИ

до занять з курсу

«JOINING THE EU/ ВСТУП ДО ЄС»

для професійного розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти

Укладачі:

Марта Валеріївна Сидорук, Анна Леонардівна Данильчук, Антон Михайлович Демчук

За авторською редакцією

ΣΤΟΡΙΗΚΑ ΠΡΟΕΚΤΥ

*“Funded by the European Union.
Views and opinions expressed are however those of the author(s) only
and do not necessarily reflect those of the European Union
or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA),
under the powers delegated by the European Commission.
Neither the European Union nor the granting
authority can be held responsible for them”*